N°. 68. 1852.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

VRIJDAG 19 MAART.

Bij deze Courant behoort een bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van 17 Maart jl., n°. 80, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

1°. op hun verzoek eervol ontslag te verleenen:
aan *J. van Nieuwenhuijzen*, als gezworen der vrije polders onder de gemeente Tholen (Zeeland);
aan *J. Schoehuizen*, als heemraad van den St. Aagtendijk (Noordholland);
aan *J. Verhoef*, als lid van het polderbestuur van Lopik (Utrecht);
2°. te benoemen:
a. bij het dijk en polderbestuur van Oijen (Noordbrabant);
tot penningmeester *P. van Mil;*
tot secretaris *J. Donkers;*
b. tot heemraad in den dijkstoel van den Arkemheenschen polder (Gelderland) *W. van Winkoop;*
c. tot lid van het bestuur van den polder Stein (Zuidholland) *Leeuwenhoek;*
d. tot heemraad van den polder de Hille (Zuidholland) *L. Kranenburg;*
e. in het dijksbestuur van Ferwerderadeels zeedijken (Friesland):
tot dijks-gedeputuerde *W. J. de Groot*;
tot buitengewoon dijks-gedeputeerde *L. K. Hogendijk;*
f. tot schepper van de eerste schepperij van het Westerstads Hamrik onder het Aduarder zylvest (Groningen) *I. J. Leutscher.*

Bij Zijner Majesteits besluiten van den 13den Maart 1852, n°. 6, 7, en 10, zijn benoemd:
tot plaatsvervanger van den kantonregter in het 3de kanton te Amsterdam, mr. *H. M. van der Sande*, advocaat aldaar;
tot regter-plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te Arnhem, mr. *C. P. Henny*, advocaat aldaar;
tot regter plaats-vervanger in de arrondissements-regtbank te Maastricht, mr. *L. A. D. Nypels*, thans plaatsvervangend kantonregter en advocaat aldaar;
tot president in de arrondissements-regtbank te Utrecht, mr. *C. L. de Vos*, thans officier bij dezelfde regtbank; en
bij dat van dezelfde dagteekening n°. 9, is aan mr. *W. J. Ras*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van president der arrondissements-regtbank te Utrecht, behoudens aanspraak op pensioen.

Bij Koninklijk besluit van den 9den Maart jl., n°. 79, is aan den gewezen bewaarder in het huis van arrest te Appingadam, *M. Keukman*, ook schrijvende *M. C. Kuikman*, verleend een pensioen ten laste van den Staat van f 100 's jaars, en zulks op grond van artt. 5, 43 en 47 der wet, betreffende de burgerlijke pensioenen, van den 9den Mei 1846 (*Staatsblad* n°. 24, gewijzigd bij die van den 3den Mei 1851 (*Staatsblad* n°. 49).

Bij Koninklijk besluit van den 16den Maart 1852, n°. 44, is benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Assendelft, de heer *W. Baelde*, thans ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Baarle-Nassau.

Bij Koninklijk besluit van den 16den Maart 1852, n°. 45, zijn benoemd tot ontvangers der directe belastingen en accijnsen:
te Nieuwolda, de heer *J. Wichers*, thans ontvanger te Lichtenvoorde;
te Lichtenvoorde, jhr. *S. R. van Spengler*, thans surnumerair der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Rotterdam.

Zijne Majesteit heeft bij besluiten van den 17den dezer, goedgevonden te benoemen:
bij het 1ste regement infanterie, tot 2den luitenant-kwartiermeester den sergeant titulair *C. J. Rietbergen*, van het 5de regement van het wapen, thans gedetacheerd bij het instructie-bataillon;
bij het personeel van de geneeskundige dienst der landmagt, tot apotheker van de 2de klasse den apotheker van de 3de klasse *P. F. Ras*, van dat personeel.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Bij de herstemmingen die den 14den dezer tot benoeming van leden van het wetgevend ligchaam hebben plaats gehad, is te Arras alsmede te Nantes de regerings-candidaat, doch te Rijssel de candidaat der oppositie, een man van gematigd republikeinsche denkwijze, verkozen.

— De Parijsche beurs was eergisteren zoo gunstig niet gestemd als den vorigen dag. De prijs der meeste fondsen is iets gedaald, bij groote omzet.

— De Parijsche bladen berigten dat de groote wapenschouwing, die den 15den April aanstaande te Parijs zoude plaats hebben en waarbij de nieuwe adelaars door den President aan de troepen zouden worden uitgereikt, tot den 1sten Mei e. k. is uitgesteld.

— Men leest in den *Constitutionnel* het volgende: » Na de Februarijdagen heeft de noodzakelijkheid om de uit de revolutie voortgevloeide buitengewone uitgaven goed te maken, de regering bewogen om de jaarwedden der hooge staatsambtenaren aanmerkelijk te verminderen: ministers, bisschoppen, gezanten, regterlijke ambtenaren, prefecten, allen werden niet weinig in hunne ambts-inkomsten besnoeid. Het tegenwoordig gouvernement heeft de noodzakelijkheid begrepen om dien staat van zaken te verhelpen; op last van den President heeft ieder minister, na overleg met den minister van finantien, het budget van zijn departement hervormd; de staatsambtenaren zullen weder eene billijke belooning voor de diensten die zij den lande bewijzen, ontvangen. In het nieuwe budget is de jaarwedde der ministers gesteld op fr. 100,000; die van oorlog en van buitenlandsche zaken ontvangen daarenboven voor representatiekosten fr. 30,000 telken jare. Voor de ambtenaren van de onderscheiden takken der staatsdienst zijn de jaarwedden weder even hoog gesteld als in 1847. Zoo zullen de eerste presidenten en de procureurs-generaal bij de hoven van appel fr. 15,000, fr. 18,000 of fr. 20,000, naar den rang van het hof, ontvangen. De eerste president en de procureur-generaal bij het hof van Parijs, alsmede de eerste president en de procureur-generaal bij het hof van cassatie zullen fr. 30,000 trekken; de raadsheeren in het hof van cassatie fr. 15,000; de advocaten-generaal bij het hof van Parijs fr. 12,000. De jaarwedden der kardinalen, praelaten, gezanten en andere hooge ambtenaren zijn in dezelfde evenredigheid verhoogd. Deze in het nieuwe budget gebragte billijke hervormingen zullen de schatkist niet veel bezwaren, want zij betreffen slechts een klein aantal ambten. Wij gelooven dat het nieuwe budget in deze week in den *Moniteur* zal worden afgekondigd."

ENGELAND.

In de zitting van het Hoogerhuis van den 15den dezer gaf de eerste minister lord Derby, in antwoord op interpellatien van de zijde der oppositie, verklaringen omtrent de voornemens van het gouvernement en verdedigde de door hetzelve aangenomen houding tegen onderscheidene beschuldigingen zoowel van driftige vrienden als van tegenstanders. In strijd met hetgeen algemeen verwacht en sedert eenige dagen stellig verzekerd werd, verklaarde hij dat het bewind niet voornemens is eenigen bepaalden maatregel aan de beslissing van het volk bij de aanstaande algemeene verkiezingen te onderwerpen: zulk eene handelwijze, hoe dringend ook door de oppositie verlangd, achtte hij niet alleen onnoodig maar strijdig met den geest der Britsche constitutie. Hij betoogde dat het bewind, nu eenmaal de uitspraak des lands moest worden ingeroepen, het regt had om het oordeel der natie te vragen over den aard en de verdiensten zijner partij in het algemeen, vergeleken met de andere staatspartijen en in verband met de tegenwoordige gesteldheid der openbare aangelegenheden beschouwd. Zich beroepende op het voorbeeld hetwelk het hoofd van het afgetreden bewind, lord John Russell, in 1846 in gelijke omstandigheden, had gegeven, verlangde hij voor zich de vrijheid om geene andere interpellatien te beantwoorden dan die die in deze parlementszitting te behandelen aangelegenheden betroffen, en om zijne eigen gevoelens vast te houden terwijl hij zich tijdelijk of zelfs voor altijd aan de gevoelens van het volk onderwierp. Hij betoogde verder dat de optreding van het tory-bewind, verre van de eindelijke beslissing der sinds jaren hangende quaestie der finantiele en handelswetgeving te verschuiven, die inderdaad had verhaast en de voor de volksbedrijvigheid nadeelige onzekerheid minder langdurig zou maken: want de aanstaande algemeene verkiezingen, wier uitslag hij en zijne vrienden sinds lang verklaard hadden als de eindbeslissing dier vraag te zullen aanmerken, zouden anders nog tot het einde van het volgende jaar hebben kunnen uitgesteld worden, terwijl zij nu binnen de eerstvolgende acht maanden moesten en welligt reeds binnen drie maanden konden plaats grijpen. Hij betoogde vervolgens dat de toestand van het landbedrijf, hoewel tegemoetkoming vereischend, thans geenszins zoo zorgelijk was, dat daarin eene reden konde gevonden worden tot eene overijlde parlements-ontbinding, die den gang van al de openbare aangelegenheden storen en groote bezwaren, ja zelfs gevaar voor het land zou medebrengen. De afgetreden eerste minister, lord John Russell, had zelf verklaard de verantwoordelijkheid voor zoodanigen maatregel niet op zich te durven nemen; en de redenen die hem daarvan terughielden, behoorden hem ook te weêrhouden van hetgeen strekken zoude om anderen tot dien stap te dringen. Eindelijk liet hij zich nog zeer afkeurend uit over hetgeen dezer dagen in eene bijeenkomst van liberale parlementsleden ten huize van lord John Russell was voorgevallen. Daar had men, zeide hij, eene vereeniging gezien die een ongunstig licht op het verledene wierp, en even weinig goeds voor de toekomst beloofde, want zij had zoowel de innerlijke verdeeldheid en magteloosheid van het vorig bewind als den partijzuchtigen aard der oppositie, waarmede het tegenwoordige ministerie bedreigd werd, helder doen uitkomen.

In overeenstemming met zijne ontvouwde staatkunde, wilde lord Derby geene bepaalde wijzigingen der handelswetgeving aanbevelen. De groote belangen die door den plotselingen en onbedachtzamen overgang tot een

nieuw handelsstelsel hadden geleden, vereischten, zeide hij, herstel van de verongelijking en tegemoetkoming: maar men kon de gevolgen van een stelsel lenigen, zonder hetzelve omver te werpen: men kon de nieuwe scheepvaartwetgeving en den vrijen graaninvoer als onaantastbaar beschouwen, zonder aan den scheepsbouw en aan het landbedrijf opbeuring en tegemoetkoming te ontzeggen. Het bewind zou hierin het gevoelen des lands volgen: het zou nimmer om eene armzalige verhooging van het graanregt met 4 shilling per quarter, hetwelk den prijs van het binnen'slands geteeld graan 1 of 1½ sh. zoude doen rijzen, het land beroeren; het zou zoodanig graanregt ook niet, zoo het dit na de algemeene verkiezingen mogt kunnen doen, met eene »bloote getalsmeerderheid" in het Parlement doordrijven; het zou niet door »eene telling der hoofden" in het nieuwe Parlement, de thans geldende handelsstaatkunde omverwerpen, zoo het daarbij niet van de volle instemming des lands verzekerd mogt zijn. Het zoude het regeringsgezag niet overspannen, en de door het vertrouwen van den souverein aan hetzelve toebetrouwde magt niet misbruiken om door kracht eener bloote meerderheid aan het land eenigen maatregel op te dringen, waartegen eene groote meerderheid der bevolking zich verklaarde.

Onderscheiden leden van het Hoogerhuis voerden vervolgens het woord en zeiden met de onbepaalde verklaringen van het hoofd des bewinds geen genoegen te nemen.

In de zitting van het Lagerhuis van den 15den heeft de minister van finantien, de heer Disraëli zich in denzelfden geest als lord Derby verklaard. Zoowel van de zijde der whigs en der eigenlijke vrijhandelspartij als van de aanhangers der staatkunde van wijlen sir Robert Peel, werd op meer bepaalde verklaringen aangedrongen. Lord Palmerston echter, hoewel nimmer in eenige verkorting van den vrijen graaninvoer willende toestemmen, betoogde dat het ministerie regt had om de medewerking van het Huis te vragen ten einde 's lands zaken gaande te houden, en dat men het niet tot stellige verklaringen en tot eene overijlde parlements-ontbinding behoorde te dringen.

In geen der beide huizen is, na de ministeriele verklaringen, eenig besluit daarop genomen; de oppositie heeft niet dienstig geacht eenig tegen het bewind gerigt voorstel te doen.

— In de zitting van het Hoogerhuis van den 16 dezer verklaarde lord Derby zijne inzigten omtrent het nu sedert ruim twintig jaren in Ierland bestaande stelsel van gemengd volks-onderwijs op staatskosten of althans uit de schatkist gesubsidieerd. »Dit stelsel — zeide hij hoofdzakelijk — heeft over het geheel heilzaam gewerkt; het heeft diepe wortelen in de gemoederen des volks geschoten, en deszelfs verdere ontwikkeling verwacht ik met zekerheid; geen partij is zoo magtig dat zij den invloed, dien het op de bevolking van Ierland heeft gehad, kan verzwakken. De bevolking van Ierland kent en waardeert nu de voordeelen van goed onderwijs, en zal zich nimmer weder met scholen, als er 20 of 25 jaren geleden bestonden, tevreden stellen. Er zijn echter in dit schoolstelsel allengs wijzigingen gekomen; zoo is het bijbel-lezen, hetwelk aanvankelijk voorgeschreven was, later aan het goedvinden der bestuurders van elke school overgelaten, en in menige school dien ten gevolge gestaakt. Zoo zijn allengs verscheiden wijzigingen in de inrigting dier scholen gebragt, en er zijn groote bedenkingen, vooral van godsdienstigen aard, bij de leden van het Presbyteriaansche kerkgenootschap alsmede bij de groote meerderheid van de geestelijkheid der Anglikaansche kerk tegen die scholen opgerezen. Het gemis van medewerking van die zijde is een groot ongeluk, en het dient onderzocht te worden of niet aan zulke godsdienstige bezwaren zonder schending van het oorspronkelijke plan zouden kunnen worden te gemoet gekomen, ten einde de Protestantsche geestelijken meer dan tot nu toe aan het gemengde volks-onderwijs hunne medewerking mogten verleenen. Mijns inziens dient er een parlementair comité benoemd te worden om de werking van het nationale schoolstelsel in Ierland na te gaan. Dit zou kunnen leiden tot wegneming van menig misverstand, en tot wijzigingen die aan het stelsel eene meer enparige ondersteuning zouden verzekeren. Een hoofdpunt van het onderzoek zou dan moeten zijn, in hoeverre een gemengd schoolstelsel practisch uitvoerbaar is. Het is wel van groot gewigt, het opkomend geslacht in Ierland zonder onderscheiding van geloof te zamen op te brengen, ten einde het veeleer leere, hoeveel overeenstemming, dan hoeveel verschil in geloof er bestaat. Doch het is de vraag, hoevele in naam gemengde scholen in Ierland, in de daad uitsluitend voor eene bepaalde gezindheid dienen. Blijkt het dat het gemengde schoolstelsel in de toepassing en uitkomsten een stelsel van secteschool is, dit zou de aandacht des gouvernements vorderen. Ik keur het gansch niet af, dat waar de groote meerderheid der bevolking Roomsch is, ook de scholen Roomsch zijn. Doch het wordt dan de vraag, of men uit de schatkist ook niet voor secteschool, voor scholen van uitsluitend Presbyteriaanschen of Roomschen aard gelden zoude kunnen verstrekken. In 1830, toen het gemengde schoolstelsel ontworpen werd, was de algemeene stemming anders dan thans; zij zoude toen het gouvernement belet hebben eenige ondersteuning aan eene Roomsche school te verleenen; doch in dit opzigt is, naar ik vertrouw, de algemeene denkwijze veranderd. Ik wensch de bezwaren tegen het Iersche schoolwezen weg te nemen, en met behulp van dat stelsel ook aan de Iersche katholieken eene zedelijke, letterkundige en godsdienstige opvoeding onder leiding en toezigt van staatswege, te verschaffen."

Lord Roden, een der Iersche pairs en de leider der driftige Protestanten in Ierland, achtte het noodig, na deze verklaring van lord Derby, aan het ministerie zijne verpligting tot schraging der Protestantsche kerk en handhaving van 's lands instellingen op het hart te drukken.

— In ons nommer van den 16den dezer is gemeld dat de nieuwe minister van koophandel, de heer Henley, bij gelegenheid zijner herkiezing als parlementslid, aan de kiezers te Oxford eenige feiten voorgehouden heeft als die tot waardering van de uitwerking der handelsvrijheid konden strekken, onder anderen dat het aantal personen die in het vereenigd rijk in hechtenis gesteld zijn als verdacht van eenig misdrijf, in 1850 twee maal zoo groot is geweest als in de beide laatste jaren vóór de groote verandering der handelswetgeving.

De heer Henley heeft later in de *Times* verklaard dat op dit laatste punt zijne rede door de verslaggevers onjuist is wedergegeven: hij had gezegd dat het bedoelde aantal in 1850 in het vereenigd rijk, naar hij geloofde, anderhalf malen zoo groot als in 1845 en in 1846 was geweest.

Doch ook aldus gewijzigd, is de bewering van den heer Henley, die den naam heeft van een uitstekend statisticus en staatshuishoudkundige, van onderscheiden zijden tegengesproken met aanvoering van officiele opgaven. Zoo zegt de *Economist*, het eigenlijke orgaan der vrijhandelspartij: »Volgens de officiele opgaven betreffende Engeland en Wales (over andere deelen des rijks zijn geene opgaven van regeringswege medegedeeld) bedroeg het aantal op geregtelijke verdenking in hechtenis gestelde personen: 27,760 in 1841, — 31,309 in 1842, — 29,591 in 1843, — 26,542 in 1844, — 24,303 in 1845, — 25,107 in 1846, — 28,833 in 1847, — 30,349 in 1848, — 27,816 in 1849, — 26,813 in 1850. Deze cijfers, vergeleken met den staat der handelswetgeving en met den uitslag van den oogst in elk der vermelde jaren, toont hoe zeer overvloed de zedelijkheid des volks bevordert en schaarschheid het aantal misdrijven doet vermeerderen. Ook het cijfer van 1850, de vermeerdering der bevolking sedert 1845 in aanmerking genomen, getuigt van de strekking der handelsvrijheid tot bevordering der zedelijkheid: want het is slechts ruim een twaalfde grooter dan het in 1845 en 1846 geweest is. De jaren 1845 en 1846, in welke de spoorwegkoorts eene kunstmatige welvaart medebragt, en de daarop gevolgde tijd van reactie, kunnen niet tot de regelmatige tijden gerekend worden. Buitendien vergete men niet dat de eerst voor eenige jaren ingestelde landelijke politie allengs ijveriger wordt en beter aan het doel voldoet, zoodat minder misdrijven onvervolgd blijven dan vroeger."

TURKIJE.

Een door den telegraaph overgebragt berigt uit Konstantinopel van den 5den dezer houdt in, dat Reschid-Pacha weder in de betrekking van grootvizier hersteld, en het departement van buitenlandsche zaken aan Fuad-Effendi opgedragen is.

— Weener bladen geven berigten uit Konstantinopel, die gezegd worden uit zeer goede bronnen afkomstig te zijn, volgens welke de Porte, den tegenstand des Onderkonings van Egypte tegen hare verordeningen moede, tot zijne afzetting besloten hebben en eerlang een daartoe strekkenden firman uitvaardigen zoude. Zij voegen daarbij de opmerking dat deze maatregel lijnregt in strijd zou wezen met de bepalingen van het bekende verdrag van 1840.

SPANJE.

Onderscheiden Madridsche dagbladen vestigen de aandacht op een herderlijken brief, die door den bisschop van Barcelona uitgevaardigd en den 27sten Februarij jl. in al de kerken des bisdoms aangeslagen is. Hij behelst onder andere het volgende: »In overeenstemming met de in dit gewest erkende regelen, bevelen wij, dat een verloofde de woning zijner aanstaande vrouw niet binnentrede, onder welk voorwensel het ook zij, en dat zij elkander ook niet op eenige andere plaats ontmoeten, ter vermijding van geldelijke straffen die wij zullen goedvinden te bepalen.

»Geene vrouw mag in de kerk komen dan het hoofd gedekt met mantilla of kap; die tegen dit verbod handelt, zal terstond door de priesters en de kerkbedienden uit de kerk gejaagd worden."

ZUID-AMERIKA.

Men leest in de Londensche *Times* het volgende: »Met groot genoegen hebben wij den val van Rosas, den dictator van Buenos-Ayres vernomen, hoewel wij nimmer ontkenden dat hij eene zekere bekwaamheid in het regeren van een ruw en onhandelbaar volk heeft aan den dag gelegd, en dat zijn bestuur, hoewel tyranniek, in eenige opzigten verkiesselijk was boven de eindelooze omwentelingen en regeringloosheid die in de meeste Spaansche nederzettingen aan de Plata-rivier heerschten. Zijn val is buiten tegenspraak de gewigtigste omwenteling, die in Zuid-Amerika heeft plaats gegrepen sedert het zich van Spanje onafhankelijk verklaarde, want de Staten van het Argentijnsche bondgenootschap zijn het, waarin wegens hunne ligging, hunne geschiktheid tot het opnemen van landverhuizers, wegens hun luchtgestel, en wegens de aldaar erkende vrijheid des arbeids, Europa het hoogste belang stelt. Het zou voorbarig zijn, te gissen welke veranderingen er thans in de regering zullen gebragt worden; maar wij mogen hopen dat de banden van eedgenootschappelijke aaneensluiting en van onderlinge gelijkheid uitgebreid zullen worden over de onderscheiden republieken, die tot nog slechts in naam vereenigd waren, en dat al wat strekt om den handel toegang te verleenen en hem gemak en veiligheid te verschaffen, tot al die Staten zal worden uitgestrekt. Om de welvaart dier vruchtbare en grenzenlooze landstreken te verzekeren, heeft er tot nog toe niets dan vrijheid en vrede ontbroken. Welligt is er nog een militair bewind in zekere mate onmisbaar ter vestiging van het gezag der wet in een land waar dat gezag nog zoo weinig gekend wordt, doch de toekomstige welvaart van het eedgenootschap aan de Plata-rivier hangt van de verbetering en ontwikkeling zijner burgerlijke instellingen af. De Staten hebben geen anderen vijand te duchten dan zich zelven, en geen strijd dan de uitbarsting van burgertwisten.

»De beëindiging van den langdurigen oorlog aan de Plata zal, zoodra de herstelling der orde verzekerd is, door een grooten toevloed van landverhuizers, vooral uit zuidelijk Europa, gevolgd worden. Want er is geen land in de nieuwe wereld, waar Franschen en Italianen zich gemakkelijker kunnen vestigen. De Staten der Plata-rivier openen een uitweg voor volken die zelven geene overzeesche bezittingen hebben; en verre van zulke nederzettingen met afgunst te aanschouwen, verwachten wij daarvan alleen vermeerdering van den algemeenen rijkdom en van het geluk des menschdoms, welke ook middellijk de Britsche handelsbelangen zal bevorderen. De groote hindernis tegen vooruitgang en ondernemingsgeest in die landstreken was in de laatste jaren het bewind van Rosas, hetwelk zich in Buenos-Ayres zelf tot het voorwerp van schrik en wantrouwen had gemaakt, terwijl het zijne verwoestingen of zijne dwingelandij heinde en verre over de naburige Staten uitbreidde. Die heillooze magt is nu gebroken, niet door de tusschenkomst van Europa, maar door de onafhankelijke krachtsinspanning van Zuid-Amerika zelf. Een nieuwe Statenbond kan nu gesticht worden, gebouwd op de zelfstandigheid van elken Staat en de gezamenlijke belangen van allen, en met welken wij hopen dat Britannie steeds in naauwe vriendschap moge blijven."

BEURS-BERIGTEN.

Parijs 16 Maart: 3 pcts. renten fr. 68.70; idem 5 pcts. fr. 100.45.
Londen 16 Maart: 3 pcts. gecons. 98⅛; Nederl. werkelijke schuld 2½ pcts. 61¼; idem 4 pcts. 96.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den* 18*den Maart* 1852.

Volgens bij het Departement van Marine ingekomen berigten is het fregat *Prins Frederik der Nederlanden* op den 9den Januarij jl. te Mon-

[illegible] aangekomen en zou den 14den of 15den dier maand de reize naar Valparaiso vervolgen.

De schoenerbrik *de Lansier*, bestemd naar Oost-Indie, is op den 22sten Januarij jl. aan de Kaap de Goede Hoop in de Tafelbaai gearriveerd; de reis zou tegen den eersten Februarij worden voortgezet.

De brik *de Zwaluw*, uit Oost-Indie naar Nederland bestemd, is almede op den 22sten Januarij jl. aan de Kaap de Goede Hoop in de Simonsbaai binnengeloopen.

Het stoomschip *Gedeh*, op reis naar Curaçao, is den 19den Februarij jl. te Santa Cruz op Teneriffe aangekomen en zou den 22sten daaraanvolgende zijne reis vervolgen.

Het transportschip *Prins Willem Frederik Hendrik*, hetwelk den 16den December ll. te Rio Janeiro was aangekomen, is op den 28sten daaraanvolgende van daar naar Oost-Indie vertrokken.

Aan boord van deze bodems bevond zich alles wel.

Volgens een rapport van den luitenant-kolonel waarnemenden resident van Palembang en militairen kommandant aldaar, van den 6den Januarij jl., was de staat van zaken in die residentie, met uitzondering van de afdeeling Ampat Lawang, den zetel van den opstand, in zooverre verbeterd, dat die bevelhebber zich van Tebing Tingie naar de hoofdplaats Palembang had kunnen begeven ten einde gedurende den regentijd aldaar te verblijven.

De voorgenomene expeditie naar de Ampat Lawang werd echter volstrekt noodig geacht ten einde de woelingen voor goed te bedwingen, en zou in het laatst der maand Maart worden ondernomen.

In verband daarmede werden twee compagnien infanterie naar Benkoelen gezonden, ten einde van daaruit mede in de Ampat Lawang te dringen en inmiddels de eerstgemelde afdeeling te bevrijden van den overlast van rooverbenden, welke zich van tijd tot tijd uit de laatste aldaar vertoond hebben.

Gedurende de maand December 1851 is op Java en Madura aan inkomende en uitgaande regten ontvangen eene som van f 810,250.98

De perceptie gedurende de voorgaande elf maanden heeft bedragen 7,554,603.52½

in 1851 is dus ontvangen. . . . . f 8,364,854.50½

Onder dit bedrag is begrepen:

aan regten op gouvernements-producten f 1,666,190.96

aan terugbetaalde regten 140,760.88½

1,806,951.84½

de zuivere ontvangst bedraagt alzoo. . . . f 6,557,902.76

of eene som van f 1,599,791.47½ meer dan in 1849 en f 1,489,375.28 meer dan in 1850.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is verslag uitgebragt omtrent het wets-ontwerp tot verhooging van oofdstuk IV der staatsbegrooting voor 1852 (rijks-politie).

Het wets-ontwerp tot wijziging en aanvulling der wet op het zegelregt van 3 October 1843 is met 47 tegen 7 stemmen aangenomen. *Tegen* hebben gestemd de heeren: Jongstra, Poortman, van Hall, van der Linden, de Moraaz, Godefroi en Gouverneur.

De Vergadering heeft bepaald, dat eerst op Maandag aanstaande zal worden overgegaan tot de behandeling van het wets-ontwerp betreffende den accijns op het zout.

Uit de gisteren ontvangen Javasche Couranten tot 28 Januarij jl., ontleenen wij nog het volgende:

Bij publicatie van 22 Januarij jl., is bekend gemaakt dat de Gouverneur Generaal heeft goedgevonden te bepalen: dat, in verband tot den regel, aangenomen bij art. 42 van het reglement op het binnenlandsch bestuur en dat der finantien op Java (*Staatsblad* 1819 n°. 16), de op zich zelf staande hoofden van gewestelijk bestuur zich gemagtigd mogen beschouwen om, bij overlijden, ziekte of andere wettige verhindering van den onder hen staanden adsistent-resident of secretaris, de tijdelijke waarneming van zoodanige betrekking op te dragen aan eenen daartoe geschikten ambtenaar, die dezen alsdan in al zijne functien zal vervangen, tot dat door den Gouverneur-Generaal anders zal zijn beschikt, aan wien mitsdien dadelijk van zoodanige tijdelijke vervanging kennis gegeven moet worden.

Bij besluit van 28 December 1851 heeft de Gouverneur-Generaal,

Willende doen ophouden de dagelijksche bemoeijing van het gouvernement met zoodanige zaken, als vatbaar zijn om in den regel buiten die bemoeijenis te worden afgedaan;

Overwegende, dat het toestaan en intrekken van delegatien aan ambtenaren, officieren, gepensionneerden, enz., overeenkomstig de reeds bestaande en overigens vast te stellen regelen, tot die zaken behoort;

Bepaald:

A. dat de chefs van het militaire en van het marine-departement, voor zoover personen betreft tot zijn departement behoorende, en de directeur-generaal van finantien voor zooveel burgerlijke ambtenaren en alle gepensionneerden aangaat, bevoegd zullen zijn, om te beschikken op verzoeken om delegatien naar Nederland te passeren, te verhoogen, te verlagen of in te trekken; met inachtneming:

1°. dat geene delegatie, hetzij tijdens de passering of verhooging, hetzij later, meer mag bedragen dan *een vierde* van het activiteits-, nonactiviteits- of verlofs-tractement, wachtgeld, daggeld of pensioen;

2°. dat de voormelde autoriteiten zich in den regel niet inlaten met het doel waartoe de delegatie strekt; — wordende het aan de gedelegeerden vrijgelaten, door delegatie hunne eigene belangen of die van anderen te bevorderen;

3°. dat de volmagten tot ontvangst der ingehoudene gelden derwijze worden ingerigt, dat de uitkeering in Nederland slechts aan éénen persoon of aan één ligchaam kan plaats hebben;

4°. dat die volmagten moeten worden geregistreerd ter algemeene rekenkamer, en voor zooveel militaire personen betreft, ook bij de militaire administratie, en die van personen behoorende tot het marine-departement, bij dit departement;

B. dat de voornoemde chefs en de directeur-generaal van finantien:

1°. van hunne beschikkingen ter zake zullen kennis geven aan de algemeene rekenkamer;

2°. zullen voortgaan met de inzending van driemaandelijksche delegatiestaten aan het gouvernement, op de wijze waarop dit thans plaats heeft.

Bij besluit van 2 Januarij jl. heeft de Gouverneur-Generaal, gelet op de vroeger te dier zake uitgevaardigde verordeningen, bepaald:

Eerstelijk: Nonactiviteits-tractement wordt genoten door de niet in active dienst zijnde ambtenaren:

a. die uit Nederland voor de dienst in Nederlandsch Indie zijn gezonden, indien hun bij de acte van aanstelling een voorloopig tractement of wachtgeld is toegekend;

b. die uit Nederland, van verlof, terugkomen.

De eerste categorie geniet het bij de acte van aanstelling bepaald bedrag.

De tweede geniet het één derde van het laatst genoten activiteits-tractement, doch niet meer dan f 500 's maands.

Ten tweede: Wachtgeld wordt genoten door de niet in active dienst zijnde ambtenaren:

a. wier betrekking bij eene reorganisatie is ingetrokken;

b. die door andere oorzaken, buiten hunne schuld of toedoen, genoodzaakt zijn hunne betrekking te verlaten.

Het wachtgeld bedraagt één derde van het laatst genoten activiteits-tractement, doch niet meer dan f 500 's maands.

Ten derde: Aan de niet in active dienst zijnde ambtenaren, voor zoover zij niet vallen in de termen van artt. 1 en 2, zal, bij gebrek aan middelen van bestaan, tijdelijk een onderstand *kunnen* worden verleend, ten einde in dat gebrek te voorzien.

Ten vierde: enz.

Ten vijfde: Zij, die niet behooren tot de categorien van artt. 1 en 2, blijven het hun verleend wachtgeld genieten, gedurende den tijd waarvoor het hun is toegestaan.

Bij besluit van 13 Januarij jl. heeft de Gouverneur-Generaal:

Willende doen ophouden de dagelijksche bemoeijing van het gouvernement met zoodanige zaken, als vatbaar zijn om in den regel buiten die bemoeijenis te worden afgedaan, bepaald, dat voortaan aan den directeur der cultures zal zijn overgelaten:

a. de benoeming der onder zijn departement behoorende opzieners, genietende eene bezoldiging van minder dan f 150: 's maands;

b. het aanwijzen der standplaatsen van de ambtenaren van het kader der landelijke inkomsten en cultures en der overige kaders, onder zijne directie behoorende, daaronder begrepen de ambtenaren van Delft, voor eerstgemeld kader bestemd;

met dien verstande, dat van deze benoemingen en verplaatsingen maandelijks eene opgave aan het gouvernement zal worden ingediend, ten einde, na verworvene goedkeuring, in het officieel gedeelte der Javasche Courant te worden opgenomen.

Bij besluit van 18 Januarij jl. heeft de Gouverneur-Generaal goedgevonden:

Eerstelijk: Te verklaren, dat kinderen van ambtenaren, officieren en andere Europesche of met Europeanen gelijkgestelde ingezetenen van Nederlandsch Indie, na afwezigheid van daar, nog gedurende hunne minderjarigheid terugkeerende bij hunne ouders of voogden, niet verpligt zijn verlof te vragen om zich met der woon in Nederlandsch Indie te vestigen, naardien zij, minderjarig zijnde, volgen de woonplaats van hunne ouders of voogden;

Zullende zij, minderjarig zijnde, bij hunne terugkomst, krachtens art. 77 van het regerings-reglement en het besluit van 10 Januarij 1834 (*Staatsblad* n°. 3), eene acte van inwoning vragende, niet gehouden zijn over te leggen eenen door de eerste civile autoriteit goedgekeurden borgtogt, » dat zij niet zullen komen ten laste van den lande", zoo als bepaald is bij besluit van 29 Januarij 1842, n°. 10 (*Staatsblad* n°. 4).

Ten tweede: De hoofden van gewestelijk bestuur aan te schrijven, om op de ten hunnen burele aangehouden wordende registers van de Europesche ingezetenen, onder hun ressort behoorende, melding te maken van de zoodanigen, welke krachtens art. 1 van dit besluit geene acte van vast of tijdelijk verblijf behoeven.

Men leest in het *Dagblad van 's Gravenhage*:

» Dezer dagen is alhier aangekomen de heer Alexandre Vattemare. Deze belangwekkende vreemdeling, Franschman van geboorte, heeft zich ten hoofddoel van zijn leven gesteld, de verschillende volkeren der gansche wereld meer en meer te verbinden en te verbroederen door middel van een stelsel van letterkundige ruilingen, aan welk stelsel hij meer dan dertig jaren van zijn leven, zijn vermogen en zijne onvermoeibare geestkracht en volharding heeft gewijd. Zijn stelsel bestaat hoofdzakelijk in het opsporen van boekwerken, kaarten enz., welke op last en kosten van gouvernementen, geleerde genootschappen en wetenschappelijke inrigtingen enz. uitgegeven, het doel, dat met die uitgave beoogd werd, reeds voorloopig hebben bereikt, doch waarvan nog een aantal exemplaren ongebruikt zijn blijven rusten. Zulke overgebleven boekwerken worden, volgens het ruilstelsel van den heer Vattemare, over de geheele wereld verspreid en steeds bij voorkeur daar, waar zij het meeste nut kunnen stichten. Talloos zijn reeds de weldaden door het stelsel van den heer Vattemare aan de wetenschappen en kunsten aangebragt. Duizende en duizende boekwerken enz. zijn door zijn toedoen van de plaatsen, waar zij nutteloos werden bewaard, overgevoerd naar dezulke, die er behoefte aan hadden en welke, op hare beurt, daarvoor in ruil gaven wat zij soortgelijks bezaten, ten einde daarmede de verzamelingen van andere landen te verrijken. Zoowel in Europa als in Amerika, Azie en Afrika, heeft dit stelsel, dat zoo vele en geheel kostelooze voordeelen oplevert, onverdeelden bijval gevonden. Vooral heeft Amerika zich dit stelsel aangetrokken; gedurende zijn verblijf in de Vereenigde Staten, was de heer Vattemare het voorwerp der algemeene bewondering; men noemde hem den weldoener van het menschdom, en behandelde hem overal als den gast van het Amerikaansche volk. Reeds waren Frankrijk, Rusland, Pruissen, Zweden enz. voorgegaan, door tot het stelsel toe te treden, en die algemeene zamenwerking heeft den heer Vattemare in staat gesteld, eene zoodanige uitbreiding aan zijne belangelooze werkzaamheden te geven, dat de naam, door hem aan zijn stelsel gegeven, *système d'échanges internationaux*, nagenoeg geheel bewaarheid is. Het bezoek hetwelk de heer Vattemare thans aan Nederland brengt, heeft geen ander doel, dan zich in betrekking te stellen met de Hooge Regering, en met de verschillende maatschappijen, genootschappen enz., ten einde deze, door zich aan zijn stelsel aan te sluiten, hem ook in staat stellen, Nederland te doen deelen in de weldaden, welke er uit voortvloeijen, namelijk, door kosteloos in onze voornaamste boekerijen over te brengen de voortbrengselen van wetenschap, vernuft en kunst, welke reeds door de verschillende regeringen der wereld ter zijner beschikking zijn gesteld, en daarentegen de schatten onzer letterkunde, in het buitenland slechts te schaarsch gekend, in zoo ruime mate mogelijk onder de beschaafde natien te

verspreiden. Reeds aanvankelijk heeft de heer Vattemare alhier dat gunstig onthaal ontvangen, hetwelk zijn persoonlijk karakter en het groote en menschlievende doel zijner komst hem waarborgden, en hetwelk reeds was voorbereid door herhaalde bezendingen van belangrijke boekwerken, welke thans de boekerijen der Staten-Generaal en van het Rijk versieren. Moge zijn streven hier te lande de meest algemeene medewerking ondervinden, en daardoor het stelsel van ruilingen onder de volken, een stap voorwaarts doen! Nederland heeft daarvan de schoonste vruchten te plukken."

Blijkens een van Zijner Majesteits consul-generaal te MANNHEIM ontvangen berigt zijn door de Beijersche regering, op gelijken voet als door die van Baden (zie *Staats-courant* van den 10den Maart jl, n°. 60), te rekenen van den 11den dezer tot en met den laatsten Augustus aanstaande, de inkomende regten op granen, meel en peulvruchten bij den invoer in Beijeren opgeheven. Dit besluit is ook toepasselijk op Rhijn-Beijeren.

Volgens een van den Nederlandschen consul te BAZEL ontvangen berigt, is de handel van die plaats, ofschoon van groote onheilen bevrijd gebleven zijnde, gedurende het jaar 1851 niet zoo bloeijende geweest als het voorgaande jaar. De politieke gebeurtenissen in Frankrijk schenen den handel te drukken.

Gedurende de eerste negen maanden van het afgeloopen jaar zijn 3,784,096 centenaars koopwaren in Zwitserland ingevoerd, waarvan 1,170,806 centenaars over Bazel. Onder eerstgemeld cijfer zijn begrepen:

katoen, ruw,	119,584 centen.	waarvan	93,912	cent.	over Bazel.
koffij,	104,856	»	62,009	»	»
suiker,	121,643	»	54,473	»	»
tabak in bladen	34,960	»	27,549	»	»

Het grootste gedeelte van de ingevoerde hoeveelheid koffij wordt van de Nederlandsche markten aangevoerd.

Door den Nederlandschen consul te BORDEAUX is ingezonden het navolgend verslag nopens het handelsverkeer tusschen het departement » de la Gironde" en Nederland, gedurende het jaar 1851.

Gerust gesteld ten aanzien van de inwendige politieke aangelegenheden, en met het vooruitzigt op betere tijden, heeft de handel in Frankrijk zich spoedig weder van den kwijnenden staat der laatste tijden hersteld, hetgeen al aanstonds te bemerken is aan de prijzen van verschillende artikelen, en meer bepaaldelijk aan die van den wijn en gedistilleerd. De rijzing welke in de prijzen van deze artikelen plaats vond, werd begunstigd door de hoedanigheid van den wijn die in 1851 zeer goed was, en aanzienlijke bestellingen uit vreemde landen en voornamelijk uit Nederland ten gevolge had.

Gedurende het afgeloopen jaar zijn van Bordeaux naar Nederland met 61 schepen, waarvan 6 vreemde, de navolgende artikelen uitgevoerd:

naar Amsterdam, met 21 Nederlandsche en 3 vreemde schepen, 2351 okshoofden wijn, 4 dito azijn, 130 manden kastanjes, 16 vaatjes orleans, 413 kisten wijn, 89 vaatjes honig, 23 dito wijnsteen, 125 dito brandewijn, 47 dito wijngeest $^3/_6$, 13 dito terpentijnolie, 25 dito terpentijnhars, 466 zakken klaverzaad, 476 dito noten, 13 kisten geconserveerde eetwaren, 11 balen kurken, 1259 zakken rijst, 47 kisten thee 236 dito geconfijte vruchten, 17 balen tuinzaden, 33 dito amandelen, 98 dito anijs, 4898 kisten pruimen.

Naar Rotterdam, met 33 Nederlandsche en 3 vreemde schepen:

2974 okshoofden wijn, 9 dito azijn, 411 kisten wijn, 218 dito geconfijte vruchten, 276 fusten brandewijn, 25 dito wijngeest $^3/_6$, 219 balen anijs, 1800 dito klaverzaad, 25 dito amandelen, 361 dito noten, 100 manden kastanjes, 90 zakken witte boonen, 20 vaatjes appelen, 25 kisten geconserveerde eetwaren, 95 vaatjes terpentijn-olie, 102 dito hars, 1464 zakken kopererts, 25 blokken marmer, voor Dordrecht; 33 vaatjes galipot, 43 dito porselein-aarde, 645 balen sumak, 36 kisten likeur, 54 vaatjes orleans, 75 balen kurken, 69 kisten drop, 49 vaatjes wijnsteen, 65 balen wol, 13 dito sabadille, 29 zakken cacao, 22 kisten nagel-olie, 7 balen salsaparilla, 889 zakken rijst, 25 vaatjes en 129 zakken gom, 7115 kisten pruimen.

Naar Zwolle met 1 Nederlandsch schip 180 $^{75}/_{00}$ okshoofden wijn.

Te Bordeaux zijn uit Nederland regtstreeks aangevoerd, van Amsterdam, met 18 Nederlandsche schepen, 460,200 ronde kazen, 4854 platte kazen, 10340 dito in kisten, 750 canevettes jenever, 549 blokken tin, 200 vaten staal, 47 dito vijlen, 19 dito smeltkroezen, 47 kisten kramerijen, 40 vaten pruimtabak, 39 ceroenen kaneel, 5 kisten zwavelzuur, 14 balen gepelde garst, 36 dito gepaarlde garst, 60 kisten likeuren, 15 balen erwten, 16 manden mineraal water, 11 vaatjes oranjeschillen, 16 manden lijm, 55 balen mosterdzaad, 73 manden aardappelen, 20 vaatjes zwavelzure baryth, 2 dito nootmuscaat, 3 kisten Rhijnwijn, en 40 vaten Fransche wijn welke teruggezonden werden.

Van Rotterdam met 2 Nederlandsche schepen waarvan 1 stoomvaartuig: 17000 ronde kazen, 200 platte kazen, 800 dito in kisten, 46 manden aardappelen, 2 vaten smeltkroezen, 25 pakken gezouten huiden, 5 kisten wapenen, 105 pakken hoepels, 5 kisten tabak, en 1 koe.

Van Purmerend met 1 Nederlandsch schip 18000 ronde kazen.

Voorts kwamen nog te Bordeaux de navolgende schepen onder Nederlandsche vlag aan, als: 2 van Memel met hout en hair, 4 van Londen in ballast; 2 van La Rochelle in ballast; 5 van Belfast in ballast; 3 van Hamburg met hout en staven; 1 van Grangemouth met steenkolen; 8 van Stettin met hout en staven; 1 van Hartlepool met steenkolen; 1 van Duinkerken in ballast; 1 van Schiedam in ballast; 2 van Fiume met hout; 2 van Ferrol in ballast; 13 van Danzig met hout, staven en zink; 1 van Morlaix in ballast; 2 van Christiaansund met hout; 3 van Cronstadt met hout; 1 van Newry in ballast; 1 van Rochefort in ballast; 1 van Witehaven in ballast; 1 van Segna met hout; 1 van Bilbao met mineralen en 1 in ballast; 2 van Riga met staven.

Van Bordeaux vertrokken nog de volgende schepen onder Nederlandsche vlag, als: naar Brugge en Gent 1 met wijn en stukgoederen; naar Rostock 1 met wijn; naar Koningsbergen 2 met wijn en stukgoederen; naar Riga 1 met wijn en stukgoederen; naar Hamburg 7 met wijn en stukgoederen; naar St. Petersburg 1 met wijn en stukgoederen; naar Luik 1 met wijn; naar Brussel 6 met wijn en stukgoederen: naar Batavia 1 met wijn en stukgoederen; naar Antwerpen 3 met wijn en stukgoederen; naar Bremen 1 met wijn; naar Emden 1 met wijn en stukgoederen; naar Ostende 1 met wijn.

De invoer van kaas is dit jaar in vergelijking van het vorige met 10 à 12 per cent verminderd; het zou moeijelijk te bepalen zijn waar zulks is toe te schrijven. Welligt is men er in Frankrijk in geslaagd om de Hollandsche kaas goed na te maken, of wordt die uit Holl[and] met minder zorg bereid dan vroeger.

Het pruimengewas was in 1851 zeer overvloedig, en buitendien van goede qualiteit; de prijzen waren buitengewoon laag.

Het graan dat een gewonen oogst opleverde, is sedert eenige maanden aanmerkelijk in prijs gestegen. De prijs van de tarwe, welke het begin van het verleden jaar tot op f 15 gedaald was, staat thans op f 19.

In het departement de la Gironde, heeft men proeven genomen met het bouwen van rijst, welke volkomen geslaagd zijn. Het gewas levert een product, hetwelk wat den smaak en de grootte der korrels betreft niet voor de Carolina-rijst behoeft onder te doen, en buitendien beter koop is. Het is te verwachten dat deze nieuwe bron van ontwikkeling in den landbouw, de gunstigste resultaten voor bovengenoemd departement zal opleveren, en voornamelijk voor dat gedeelte des lands hetwelk zich tusschen Bordeaux en Bayonne uitstrekt.

Volgens eene van den Nederlandschen consul-generaal in Griekenland ontvangene opgave, zijn gedurende het jaar 1851 te Syra 9 schepen onder Nederlandsche vlag aangekomen, waarvan 7 van Amsterdam met 2557 vaten suiker, 50 kisten kaas, 16 kisten ijzerwaren en 100 vaten gepelde gerst; 1 van Rio-Janeiro met 970 balen koffij en 1 van Pa[tras] in ballast.

Gedurende hetzelfde tijdvak is de haven van Patras door 7 schepen onder Nederlandsche vlag bezocht geworden; hiervan kwamen 1 van Triëst in ballast; van Zante 1 met suiker en kaas en 1 in ballast; van Corfu 2 in ballast; van Genua 1 in ballast en van Amsterdam 1 met suiker.

Van de eerstgemelde 9 schepen vertrokken er 2 naar Salonika met de resterende lading; 4 naar Smyrna met de resterende lading; 2 naar Konstantinopel met de resterende lading en 1 naar Tschesme in ballast.

Van de laatstgenoemde 7, 1 naar Londen met krenten, 3 naar Falmouth met krenten, 2 naar Rotterdam met krenten en 1 naar Smyrna in ballast.

Blijkens een berigt van den Nederlandschen consul-generaal te NEW-YORK zijn in die haven gedurende 1851 aangekomen 28 Nederlandsche schepen, waarvan 10 uit Amsterdam; 8 uit Rotterdam; 1 uit Philadelphia; 3 uit New-Castle; 1 van St. Martin; 1 van Curaçao; 1 uit Buenos-Ayres; 1 uit Bremen; 1 uit Dordrecht. en 1 uit Newport. Van deze schepen, die alle met lading waren aangekomen, zijn weder vertrokken: naar Rotterdam 7 met lading; naar Amsterdam 6 met lading; naar Batavia 8, waarvan 5 in ballast, 2 met ijs en 1 met diverse goederen; naar St. Barths 1, Galway 1, Valparaiso 1, alle drie met lading; naar St. Yago en Cuba 1 in ballast; naar Wilmington (Noord-Carolina) 1 in ballast, en naar Philadelphia 1 met een gedeelte der lading, terwijl 1 in het begin dezes jaars nog te New-York lag.

HARBURG, 12 *Maart* 1852. Het bestuur van den koninklijke Hannoverschen spoorweg zal gedurende het loopende jaar, 9000 tonnen spoorstaven van Cardiff naar Harburg laten vervoeren; het transport daarvan heeft de firma Elboe Vale C°., 83 Upper-Thames Street te Londen, aangenomen.

Aangezien de Nederlandsche koffen en tjalken voor dergelijke vrachten op hier en de overige havens der Hannoversche Landdrostei Stade langs de Elbe, bijzonder geschikt zijn, zoo zouden derzelver reeders na kennis genomen te hebben van de voorwaarden, waarop het vervoer van genoemde voorwerpen zal moeten geschieden, welligt genegen zijn om aan derzelver transport deel te nemen.

MUSEUM VAN OUDHEDEN.

Onder de niet talrijke aanwinsten waardoor de Landsverzameling in het afgeloopen jaar werd uitgebreid, en waaromtrent wij, als naar gewoonte, hier een openlijk berigt mededeelen, zijn er eenige, die, omdat zij in bestaande leemten eenige voorziening aanbragten, of omdat zij niet slechts door zeldzaamheid of wetenschappelijke waarde, maar ook door schoonheid van vorm en bewerking uitmunten, eene meer naauwkeurige aanduiding verdienen, en de algemeene balangstelling bij voorkeur wekken mogen.

ASIATISCHE OUDHEDEN.

Gelijk wij vroeger reeds berigt hebben, waren ruim twee jaren geleden eenige steenen *wiggen*, zoogenaamde *dondersteenen* of *donderbeitels*, in de residentie *Buitenzorg* op Java gevonden, door dr. C. SWAVING te Batavia aan de Eerste Klasse van het Koninklijk-Nederlandsche Instituut toegezonden en namens dien heer door de Klasse bij het Museum in bewaring gesteld, waar zij in de afdeeling der *Javasche Oudheden* den grond legden tot het opnemen van eene nieuwe reeks van voorwerpen, belangrijk vooral om hunne overeenkomst in gedaante en bestemming met soortgelijke, die men schier in alle, ook in de meest verwijderde landen, als de overblijfsels der vroegste bewoners heeft leeren kennen.

Dr. SWAVING heeft in het afgeloopen jaar die wiggen aan het Museum in vollen eigendom afgestaan, en bovendien nog in drie verschillende bezendingen haar aantal met vijf en dertig stuks van allerlei vorm, grootte en gehalte vermeerderd; daaronder 17 uit vuursteen, 3 uit chalcedoon, 3 uit agaat, 7 uit jaspis, 1 uit groene plasme, en 3 uit dio[riet] bewerkt; door elkander van 4,7 tot 18 Nederlandsche duimen lang, alle tot drie of vier hoofdsoorten of klassen te brengen, waarvan [ieder] door eigenaardigen vorm zich van de in Europa en Amerika voorkomende wiggen onderscheiden, en welligt alleen in de werktuigen of wapens, die thans nog op enkele eilanden van den Indischen Archipel bij sommige onbeschaafde volken in gebruik zijn, eene genoegzame overeenstemming vinden, waaruit men eenigermate tot eenen gemeenen oorsprong zou kunnen besluiten. Een verslag van en aanmerkingen betrekkelijk door dr. SWAVING overgezondene en andere in 1850 door den heer A. DE WILDE aan het Museum geschonken wiggen, alsmede over eenige andere steenen voorwerpen, door wijlen dr. SCHWANER in Borneo [ver]worven, hebben wij aan de Eerste Klasse van het KONINKLIJK-NEDERLANDSCHE INSTITUUT ingezonden, en is, met eenige afbeeldingen in het *Tijdschrift voor de wis- en natuurkundige wetenschappen*, deel V, blz. 1.. en volgg. door den druk bekend gemaakt.

Door vriendelijke tusschenkomst van den heer TEMMINCK ontvingen wij later van den heer J. C. L. VAN DER WIJCK, kort voor zijne terugreize naar Java, nog een aantal van 18 insgelijks in de residentie Buitenzorg verzamelde *wiggen* van vuursteen, toetssteen en chal[cedoon]

doon, ten geschenke, zoodat thans eene reeks van 118 voorwerpen zijke stof aanbiedt tot vergelijking met hetgeen de overige afdeelingen van het Museum aan steenen wapenen, werktuig en gereedschap uit Europa en Amerika bezit.

De heer A. F. H. VAN DER POEL, adsistent-resident te Keboemen, residentie Bagelen, verrijkte de verzameling met eene zeer fraaije en uitmuntend bewaarde *bronzen klok*, vooral ook belangrijk om den steel of het handvat, waardoor de aard en de bestemming van eenige in de verzameling en elders aanwezige dergelijke, maar als zoodanig nog niet herkende voorwerpen, met zekerheid worden aangewezen. Met den steel is de klok 33.9 zonder den steel 16.4 Ned. duim hoog; in grootste middellijn 17.3, onder aan de opening 15.8 duim breed; en dus ook om hare grootte merkwaardig. Zij is gedekt met een naar beneden zich verbreedend bladversiersel, in plat relief; daaronder rondom den bovenrand van het vlakke gedeelte of veld, op gelijke afstanden verdeeld, vier hoofden met puntig kapsel en zeer verheven werk; onder deze hoofden in plat relief boogsgewijze tot op den benedenrand afhangende, vier bloem- of blad-festoenen. Midden in elke der hierdoor gevormde afdeelingen een lotusblad met steel en tusschen de festoenen onder elk hoofd, insgelijks naar beneden afhangende, drie stengels met lotusknoppen. Den steel of het handvat kan men in twee afdeelingen beschouwen. Het onmiddellijk op de klok geplaatste gedeelte, in den vorm van twee bol bewerkte schijfjes in tegenovergestelde rigting boven en onder aan een veel dunneren cylinder verbonden, dient tot voetstuk voor eenen stier, van wiens rug eene slang omhoog kronkelt tot aan de punt van den boog, die zich van het zoo evengemelde voetstuk boven den stier verheft; aan de buitenzijde met vier vlamvormige versiersels en op den top met een oogje voorzien is, waarschijnlijk bestemd om het geheel aan een kettingje op te hangen. De stier doet vermoeden dat de klok eenmaal in eenen tempel van *Siva* of bij de dienst van dien God gebruikt is geweest.

Aan de vriendelijke welwillendheid van denzelfden heer dankten wij het stel van zes, naar uiterlijk aanzien tot eenen vrij hoogen ouderdom opklimmenden *Wajang-bèber* of uitgespreide Wajang-schermen, die, bij den bewaker van eene begraafplaats in pinangbladen gewikkeld bewaard, door den heer van der Poel in eigendom verkregen werden. Daar deze schermen of soortgelijke thans nog bij de bevolking van Java in gebruik zijn, en dus meer tot het gebied der hedendaagsche land- en volkenkunde behooren, zijn zij aan het KONINKLIJK KABINET VAN ZELDZAAMHEDEN te 's Gravenhage ter plaatsing overgegeven.

ROMEINSCHE OUDHEDEN.

Deze afdeeling erlangde eenige vermeerdering in een paar kleine *bronzen voorwerpen* onder Beek, bij Nijmegen gevonden op de plaats waar vroeger de voor de dienst van Cybele bestemde en in het Museum bewaarde zilveren schaaltjes met stelen opgedolven werden; en in twee *munten*: eene bronzen 1ste groote van Commodus onder Lienden, de andere eene zilveren van Alexander Severus, onder Setten, in de Betuwe gevonden; beiden voor de verzameling van eenig belang om andere voorwerpen, die ter gelijker tijde of vroeger op diezelfde plaatsen opgedolven, bij het Museum bewaard worden.

Van meer belang om hunne zeldzaamheid en uitmuntende bewaring moet een paar *lederen schoenen* geacht worden, die onder Weerdingen in Drenthe, tusschen het Valtherdiep en den Weerdingerdijk, ter diepte van ongeveer 8 Nederlandsche palmen onder het veen zijn opgedolven, en die even als de overige hierboven genoemde Romeinsche oudheden door de ijverige bemoeijingen van den conservator dr. JANSSEN aan het Museum in eigendom zijn overgegaan.

Eene nadere omschrijving der in hunne soort zoo zeldzame voorwerpen, moet hier onnoodig geacht worden daar wij kunnen verwijzen op de » Bijdrage tot de kennis van het schoeisel der Ouden, naar aanleiding van twee lederen schoeisels in het Weerdingsche veen gevonden en de daarbij behoorende afbeeldingen, door dr. JANSSEN in het afgeloopen jaar in de *Nieuwe Verhandelingen der Tweede Klasse van het* KONINKLIJK NEDERLANDSCHE INSTITUUT, d. II algemeen bekend gemaakt. Wij merken alleen nog op dat de insgelijks bij die verhandeling gegevene teekening van een lederen schoeisel, bij de opdelving op Arentsburgh gevonden, dat voorwerp op nagenoeg natuurlijke grootte, niet op de helft dier grootte voorstelt; en dat het oorspronkelijke, dat met eenige stukken hout van den put, waarin het gevonden werd, op Arentsburgh lang in eene tobbe met water bewaard, naderhand, en waarschijnlijk bij het overbrengen der daar gevonden voorwerpen naar Leyden, verloren is gegaan.

Immers toen de Arentsburghsche oudheden uit het locaal waar zij voorloopig geborgen waren geweest, naar het nieuwe Museum zouden overgebragt worden, waren wel de stukken hout, en de van water geheel ontledigde tobbe, maar was de schoen niet meer aanwezig.

Bij DE BAST *Antiqq. de la Flandre*, suppl. II, p. 46 komt (wij werden hierop door eene aanteekening van REUVENS opmerkzaam gemaakt) een berigt voor van een groot aantal mannen- en kinderschoeisels, in den vorm van sandalen, met eene menigte andere overblijfsels en gereedschappen tot eenen schoenmakerswinkel behoorende, bij Bavai in Frankrijk gevonden; door DE BAST ook gezien, doch ongelukkig niet afgebeeld.

NOORDSCHE, GERMAANSCHE, FRANKISCHE EN ANDERE OUDHEDEN.

Ook in deze afdeeling kunnen wij eenige kleine aanwinsten vermelden; waaronder een *driehoekig gewigt* van gebakken steen, misschien wel gediend hebbende ter verzwaring van een vischnet uit Lienden in de Betuwe, twee *urnen* hoog 23 en 22 Ned. dm. met verbrande menschenbeenderen; een *potje* met ingedrukte versiersels, hoog 11,3 Ned. dm. en de ijzeren punt eener *speer*, te Apeldoorn bij het Loo opgedolven; eene insgelijks gedeeltelijk met verbrande menschenbeenderen gevulde *urne* van eenen onder het Germaansche aardewerk meer zeldzamen, langwerpigen vorm, ruim 30 Ned. dm. hoog, uit eenen grafheuvel te Laren (Noordholland) opgedolven; eindelijk nog eenige fragmenten van Frankische voorwerpen, uit eenen heuvel op de Speldermarke onder Beekbergen, in de Veluwe, afkomstig. Alles door dr. JANSSEN bij zijne voor rekening van den lande ondernomen geschied- en oudheidkundige nasporingen gevonden of door zijne tusschenkomst voor de verzameling verkregen.

Onder de geschenken mogen wij nog vermelden een boekwerk *Saggi di Dissertazioni accademiche lette nella nobile Academia Etrusca di Cortona*. Roma, 1735 — 1743, 4 voll., 4to, door den hoogleeraar H. W. TYDEMAN en n°. XXV van *the Journal of the British Archaeological Association*, door den secretaris van die vereeniging aangeboden; terwijl de raad van bestuur van de *Royal Society of Literature*, te Londen een besluit nam om een volledig exemplaar van de door dat genootschap uitgegeven *Transactions* voor het Museum werd beschikbaar gesteld, en de secretaris van het *Koninklijk Archaeologisch Genootschap*, te Athene, namens dat geleerde ligchaam een exemplaar van de 1ste aflevering der te Athene onlangs verschenen Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου, Athen. 1851, 4°. insgelijks voor het Museum heeft aangeboden.

Met betrekking tot de uitgave der monumenten is in het afgeloopen jaar meer kunnen geschieden dan in de beide voorgaande.

Van het groote werk waarin de voornaamste der Aegyptische monumenten voor rekening en op last der Regering door ons worden bekend gemaakt, zijn twee afleveringen verschenen, de 11de inhoudende met bijbehoorenden tekst in pll. XL — XLVIII van de IIde afdeeling, sectie G, nn. 124 — 1692. *Ringen*, *armbanden* en andere *versierselen*, *amuletten* enz.

Van de 12de, inhoudende in pll. XLIX — LXIV van dezelfde afdeeling, sectie H, nn. 1 — 382; *eetwaren*, *balsems*, *vazen*, *schotels*, *borden*, *schalen*, *bekers*, *kelken* enz.

De conservator dr. JANSSEN gaf als vervolg op de in 1849 verschenen Grieksche en Romeinsche beeldwerken, in het afgeloopen jaar bij den boekhandelaar *E. J. Brill*, een nieuw boekdeel in het licht, waarin de voornaamste *Grieksche* en *Romeinsche grafreliefs uit het Museum* in naauwkeurige en fraai uitgevoerde afbeeldingen met toelichtenden tekst voor de wetenschap meer algemeen toegankelijk worden gesteld; eene onderneming die op nieuw door de krachtige ondersteuning en bescherming van heeren curatoren der Leydsche hoogeschool bevorderd was geworden.

Aankoopen konden niet geschieden; zoolang de omstandigheden niet gedoogen dat ruimere fondsen voor de uitbreiding der verzameling beschikbaar worden gesteld, moet de welwillende belangstelling van oudheidsvrienden en begunstigers de voorname, zoo niet de eenige bron blijven, waaruit de oudheidkundige verzameling aanvulling kan erlangen. Maar ook al ware het dat in gunstiger tijden van Regeringswege meerdere gelden ten behoeve van de Lands-verzameling van oudheden mogten worden afgezonderd, dan blijft er nog steeds ter bewaring en behoorlijke tentoonstelling der voorwerpen en zoovele onvoldane of slechts schaars vervulde dringende behoeften te voorzien, dat ter aanvulling van het ontbrekende of uitbreiding van het geheel, wij op de algemeene werkdadige belangstelling van allen wien de wetenschappelijke roem van het Vaderland in waarheid ter harte gaat, onze voorname hoop moeten vestigen. Moge die hoop niet ijdel zijn!

Leyden, 11 Maart 1852.

De Directeur van het Museum van Oudheden,
C. LEEMANS.

Met *dit* en het *vorig* nommer der *Staats-courant* zijn verzonden:

1°. vel 240 — 246 van het BIJBLAD II, behelzende de verslagen van het verhandelde in de zittingen der Tweede Kamer van den 12den en 13den Maart jl.; en

2°. vel 51 — 54 der *Bijlagen* van het BIJBLAD II, inhoudende het vervolg van het Verslag van het beheer en den toestand van Nederlandsch Indie over 1849, alsmede vel 157 en 158 dierzelfde *Bijlagen* eenige laatstelijk bij de Tweede Kamer ingekomen stukken behelzende.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Noordbrabant.*

AANBESTEDING.

Op Dingsdag den 30sten Maart des jaars 1852, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Noordbrabant of, bij deszelfs afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, in het zesde district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur, te 's Hertogenbosch, worden Aanbesteed:

Het vóór den 15den April 1852 leggen der zomersluiting in den bovenmond van den Baardwijkschen Overlaat, en vóór den 15den November 1852 wederom opruimen dier Kade.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Noordbrabant te 's Hertogenbosch, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende drie dagen vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur in Noordbrabant H. F. Fijnje, den Ingenieur E. C. B. ridder van Rappard, beiden te 's Hertogenbosch, en bij den Rijkswachter van den Baardwijkschen overlaat A. Hello.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

Provincie *Noordbrabant.*

AANBESTEDING.

Op Dingsdag den 30sten Maart des jaars 1852, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Noordbrabant, of, bij deszelfs afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het zesde district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te 's Hertogenbosch, worden Aanbesteed,

1°. Het Opruimen der Ondiepten in de Rivier de Dieze van de Stad 's Hertogenbosch en de Zuid-Willemsvaart, tot de Rivier de Maas voorbij het Fort Crevecoeur, in de provincie Noordbrabant;

2°. Het Maken eener voor de Scheepvaart geschikte Geul door de Zandplaat voor de Uitmonding der Dieze, ter vereeniging van het Vaarwater dezer Rivier met dat van de Maas, benevens het Onderhoud van een en ander tot den vijftienden November 1852.

Deze Aanbesteding zal geschieden in Twee Perceelen, bij inschrijving en opbod, eerst de beide Perceelen in massa en daarna elk Perceel afzonderlijk.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, behalve aan het Locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Noordbrabant te 's Hertogenbosch, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde Provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende drie dagen vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur in Noordbrabant H. F. Fijnje, bij denIngenieur L. Rijsterborgh, en bij den Opzigter J. Verdoorn Bz., allen te 's Hertogenbosch.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

Provincie *Noordholland.*

AANBESTEDING.

Op Woensdag den 31sten Maart des jaars 1852, des namiddags ten 2 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de Provincie Noordholland of, bij deszelfs afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 9de district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Haarlem, worden Aanbesteed:

Het doen van eenige uitvoeringen aan de Rijks-Zeeweringen op het Eiland Wieringen, in 1852.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele Inschrijving overeenkomstig art. 8 van het Bestek.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het Locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Noordholland te Haarlem, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende vier dagen vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofd-ingenieur E. de Kruijff, te Haarlem, en bij den Ingenieur P. J. H. Hayward, te Alkmaar.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

Provincie *Zuidholland.*

AANBESTEDING.

Op Maandag den 22sten Maart des jaars 1852, des voormiddags ten 11½ ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland of, bij deszelfs afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den waarnemenden Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, in het tiende district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te 's Gravenhage, worden Aanbesteed:

Het Maken van Vier Perpendiculaire Kribben, aan den Linker Oever van de Rivier de Lek, aan den zoogenaamden Bokzak, nabij Nieuwpoort, provincie Zuidholland.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving, volgens art. 11 van het Bestek.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het Locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zuidholland te 's Gravenhage, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde Provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende Maandag en Dingsdag vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den waarnemenden Hoofd-Ingenieur A. Greve, te 's Gravenhage, en den Ingenieur Docters van Leeuwen, te Gorinchem.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

Provincie *Utrecht.*

AANBESTEDING.

Op Maandag, den 22sten Maart des jaars 1852, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de provincie Utrecht of, bij deszelfs afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den fungerenden Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 8ste district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur, te Utrecht, worden Aanbesteed:

Het Onderhoud van den 1sten Mei 1852 tot en met den laatsten December 1853 van de Rijkskribwerken langs den Neder-Rhijn en de Lek, in de provincie Utrecht.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij Inschrijving en Opbod.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Utrecht, te Utrecht, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende vier dagen vóór de Besteding de noodige Aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den fungerenden Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in de provincie Utrecht en bij den Ingenieur P. J. de Quartel te Utrecht.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

AANBESTEDING.

Op Maandag den 22sten Maart 1852, des middags ten 12 ure, in een der appartementen van het Provinciehuis te Groningen, zal door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de Provincie Groningen, of, bij deszelfs afwezendheid, door een der Leden van de Gedeputeerde Staten, in het bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 1ste District, onder nadere approbatie, worden Aanbesteed:

Het Aanleggen der Aarden Baan, het Bepuinen en daarover Begrinden van dezelve van af de Klinkerstraat aan de Noordzijde van Obergum door Maarhuizen tot aan het bovendek van de zoogenaamde Leitil, nabij Mensingeweer, ter lengte, met inbegrip van de daarin gelegen Til over de zoogenaamde Zuidertogt, van ongeveer 4031 Ellen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele Inschrijving.

Het Bestek, waarnaar de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, boven en behalve aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken te 's Gravenhage en in het Provinciehuis te Groningen, ter lezing liggen: te Groningen in den Doelen, bij de Kasteleins van der Laan, Eekhoff, Wed. Bontekoe, ten Have, en de Wed. de Jonge, alle aan de Groote Markt; voorts bij den Kastelein Plaat in het Blaauwe Paard; bij den Kastelein Visser in de Zon; bij den Kastelein Holsheimer op den Hoek van het Ameland; in de Stads Herberg en in de Slingerij buiten de Apoort; bij den Kastelein Middelkoster bij de Ebbingepoort, en bij den Kastelein van Wartum in de Altena; te Zoutkamp bij den Kastelein Knol; te Warfhuizen bij de Wed. Elinga; te Winsum bij de Wed. Wiersema; te Bedum in het Gemeentehuis en bij de Wed. J. J. Weg; te Onderdendam in het Zijlvesterhuis; te Appingedam bij de Kasteleins Evers, Wiersum en Houwing; te Delfzijl bij de Kasteleins Ter Steeg, Hazenhoek, Hemmes en de Wed. Weits; te Ten Boer in het Gemeentehuis; te Termunterzijl bij den Zijlwaarder; te Martenshoek bij de Wed. Meurs; te Zuidbroek bij den Kastelein Monkhost; te Winschoten bij de Wed. Wisseman; te Nieuwe Schans bij den Kastelein Smit; te Veendam in het Gemeentehuis; te Grijpskerk bij den Kastelein de Boer, en te Zuidhorn bij de Wed. Ossentjuk.

Nadere informatien en aanwijzing in loco kunnen worden aangevraagd bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat en bij den Ingenieur N. J. van der Lee, te Groningen.

Groningen, den 8sten Maart 1852.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornoemd,
VAN LIMBURG STIRUM.

REGISTRATIE EN LOTERIJEN.

Bij de *Twaalfde* trekking der *Vijfde* Klasse van de 216de *Staats-Loterij*, op Donderdag den 18den Maart 1852, zijn prijzen van duizend gulden of daarboven te beurt gevallen aan de navolgende nommers:

N°. 8059 een prijs van 1000 gulden.

De Directeur der Staats-Loterij,
J. H. FRIESWIJK.

*** Bij resolutie, gedagteekend: 's Gravenhage, den 18den Maart 1852, heeft Zijne Excellentie de Minister van Finantien goedgevonden en verstaan:

1°. te bepalen, dat de Loten der 216de Staats-Loterij, gedurende de *Vierde* week der trekking van de Vijfde of laatste Klasse, beginnende op Maandag den 22sten Maart 1852, door de collecteurs, splitters en debitanten, tot geene hoogere prijzen, het opgeld daaronder begrepen, zullen mogen worden uitgegeven, dan tot de navolgende, te weten:

BIJ VERKOOP:

Geheele loten . . . . *f*	75.00
Halve . . . . -	37.50
Vijfde . . . . -	15.00
Tiende . . . . -	7.50
Twintigste. . . . . -	3.75

2°. voorschreven bepaling ter kennisse te brengen van de heeren Commissarissen des Konings in de onderscheidene provincien, met verzoek, om daaraan de meest mogelijke algemeene bekendmaking te doen geven; zoomede om te willen doen toezien, dat de loterij-handelaren zich daarnaar gedragen.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Door *P. A. T. C. de Bosson*, Directeur van het Postkantoor te Zevenbergen, is Zijner Majesteits toestemming verzocht, ten einde den Geslachtnaam van *Coets* te mogen aannemen en zich alzoo in het vervolg te mogen noemen en teekenen: *Coets de Bosson.* Hiervan geschiedt de tegenwoordige aankondiging, ingevolge art. 64 van het Burgerlijk Wetboek.

*** De Vennootschap van Koophandel, bestaan hebbende te Joure (Friesland), onder de Firma: *de Weduwe Douwe Egberts*, tusschen de Heeren *Ruurd Douwes de Jong*, *Hessel Douwes de Jong*, *Thijs Douwes de Jong* en *Mintje Douwes de Jong*, is sedert 1 Augustus 1846 Ontbonden en Geëindigd, ingevolge Acte, verleden den 24sten Februarij 1852, voor *R. de Jong Posthumus*, Notaris te Joure.

*** De Vennootschap onder de Firma *Luyke en Cornely* bestaan hebbende te Rotterdam, tusschen *Gregorius Hendrikus Luyke* en *Robert Cornely*, beiden wonende aldaar, Handel drijvende in Manufacturen, is ten gevolge der Opzegging van *G. H. Luyke* Ontbonden.

Rotterdam 17 Maart 1852.

G. H. LUYKE.

*** De Ondergeteekende Curator over de Onbeheerde Nalatenschap van wijlen *Johan Rudolf van Dieren*, in leven Boekdrukker, gewoond hebbende en overleden te Grave, belanghebbenden herrinnerende aan de bepalingen van artt. 1083 en 1084 van het Burgerlijk Wetboek, brengt ter hunner kennis, dat hij den twee en twintigsten Mei eerstkomende, des voormiddags ten tien ure, ten Huize van den Heer *J. Puffer*, Koffijhuishouder alhier, zal overgaan tot het doen van Definitive Rekening en Verantwoording en tot het Uitbetalen der Gelden, welke na aftrek der Kosten, de Baten der Onbeheerde Nalatenschap zullen uitmaken.

Belanghebbenden worden mitsdien uitgenoodigd om op tijd en plaats als voorzegd, in persoon of bij gemagtigde te verschijnen.

Waalwijk, 17 Maart 1852.

J. VAN SASSE VAN YSSELT.

GENERAL

STEAM-NAVIGATION-COMPANY,

DIENST *tusschen* ROTTERDAM *en* LONDEN.

DE *MAAL-STOOMPAKKETTEN*

vertrekken met Passagiers *en* Goederen:

Zaturdag 20 Maart 1852, 's morgens ten 11 ure.

Woensdag 24 » » 's namiddags » 1 »

En bovendien *twee maal 's weeks* EXTRA STOOMBOOTEN, ingerigt voor het *Laden* van Vee en andere Goederen.

De Agenten, W. SMITH en P. A. VAN ES.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.